

Téma hodiny: Upevnenie poznatkov – syntax

Ročník:	deviaty
Tematický celok:	Syntax
Čas:	45 minút
Výkonový štandard:	Žiak dokáže na základe analýzy textu rozlíšiť jednotlivé typy viet (jednoduchá veta, jednoduché súvetie). Žiak dokáže určiť hlavné a vedľajšie vetné členy v jednoduchej vete v texte zameranom na úsporu pitnej vody a efektívne využitie dažďovej vody.
Obsahový štandard:	Syntaktická/skladobná rovina jazyka
Ciele:	<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovať text na základe jednotlivých typov viet (jednoduchá veta, jednoduché súvetie). Určiť hlavné a vedľajšie vetné členy v jednoduchej vete v texte zameranom na úsporu pitnej vody a efektívne využitie dažďovej vody. • Formovať vzťah k prírode, k jej ochrane. • Zvýšiť povedomie o zmiernovaní a prispôsobovaní sa klimatickým zmenám (globálne otepľovanie a pod.). • Zlepšiť správanie voči životnému prostrediu, podniknúť šetrnejšie správanie voči klíme. • Zvýšiť povedomie o efektívnom využívaní pitnej a dažďovej vody.
Pomôcky:	tabuľa, kriedy – biele i farebné, interaktívna tabuľa, prekopírované texty, čisté papiere formátu A4, zvýrazňovače/farebné perá
Poznámky:	Žiaci sú vedení k samostatnosti, a preto hodina nadväzuje na predchádzajúcu, počas ktorej žiaci čítali texty, ktoré si sami pripravili na tému Efektívne využitie dažďovej vody ako úspora pitnej vody. Počas hodiny sme zároveň viedli diskusiu na danú tému. Na predchádzajúcej hodine boli následne vybrané 2 najvhodnejšie texty, ktoré budú nakopírované a pripravené na ďalšiu hodinu.

Proces vyučovacej hodiny:

ORGANIZAČNÁ ČASŤ (cca 4 minúty)

Privítanie žiakov, kontrola prítomných žiakov, zápis do elektronickej triednej knihy, výučba v bežnej triede.

ÚVOD DO VYUČOVACEJ HODINY/MOTIVÁCIA (cca 10 minút)

Vyučovacie formy a metódy: vyučovacia hodina v bežnej triede, frontálne vyučovanie, didaktická hra – osemsmernka, metóda otázok a odpovedí, motivačný rozhovor, priebežné výchovné metódy (povzbudenie, pochvala)

Vyučovacie prostriedky a pomôcky: interaktívna tabuľa, osemsmernka, tabuľa

Vyučujúci pripraví na interaktívnu tabuľu krátku motivačnú osemsmernku. (pozri prílohu č. 1) V nej sú ukryté pojmy: **PITNÁ** a **DAŽĎOVÁ** voda. K výsledku osemsmernky sa žiaci dostanú po tom, čo vyškrtnú 8 pojmov, ktoré súvisia s učivom o vetných členoch a vetách. Ide o tieto pojmy: menný, podmet, predmet, skladba, slovesný, súvetie, veta, zhodný. Táto aktivita navodí príjemnú atmosféru a žiaci sa oboznámia s cieľom hodiny. Zároveň si zopakujú vedomosti o vetách a vetných členoch. Po vylúštení osemsmernky nasleduje motivačný rozhovor. Návrat k témam z predošlej hodiny: Efektívne využitie dažďovej vody ako úspora pitnej vody. Vyučujúci smeruje otázky k textom, ktoré žiaci čítali na predchádzajúcej hodine. Aktivita zároveň vyzýva ku krátkemu zamysleniu sa nad danou problematikou. Počas motivácie vyučujúci žiakov primerane chváli za ich aktivitu a povzbudzuje ich.

EXPOZÍCIA NOVÉHO UČIVA (cca 20 minút)

AKTIVITA: Skupinová práca a práca s textom

Vyučovacie formy a metódy: vyučovacia hodina v bežnej triede, skupinová práca, práca s textom, priebežné výchovné metódy (povzbudenie, pochvala)

Vyučovacie prostriedky a pomôcky: prekopírované texty, farebné perá, zvýrazňovače, modré perá, čisté papiere formátu A4

- Vyučujúci rozdelení žiakov do štyroch až šiestich skupín (záleží od počtu žiakov v triede).

- Každá skupina dostane jeden z dvoch textov (pozri prílohu č. 2) a jeden čistý papier. Vysvetlí im, ako budú pracovať a ako dlho bude aktivita trvať. Vychádzame z toho, že žiaci deviatego ročníka učivo o vetách a vetných členoch už ovládajú.
- V skupine musia žiaci spolu kooperovať a vzájomne sa kontrolovať. Buď si určia zapisovateľa, alebo sa v písaní striedajú.
- Prvou úlohou žiakov je farebne vyznačiť v texte jednoduché vety a jednoduché súvetia. Použiť musia dve rôzne farby, aby boli vety rozlíšené.
- Druhou úlohou je vyznačiť v jednoduchých vetách vetné členy. Jednoduché vety prepíšu na čistý papier a farebne vyznačia vetné členy. Aby bolo vidieť rozdiel medzi hlavnými a vedľajšími vetnými členmi, tak hlavné vetné členy vyznačia jednou farbou a vedľajšie inou farbou. Ich práca je časovo obmedzená. Vyučujúci ich priebežne na čas upozorňuje.
- Keď čas uplynie, tak si skupiny navzájom vymenia výsledky svojej práce, aby každá skupina mala ten druhý text. Navzájom sa skontrolujú, prípadné chyby opravujú.
- Vyučujúci bude počas práce žiakov v pozícii koordinátora a pozorovateľa. Výsledok každá skupina odovzdá a na ďalšej hodine prebehne vyhodnotenie vyučujúcim.

UPEVNENIE POZNATKOV/FIXÁCIA (cca 7 minút)

AKTIVITA: Pojmová mapa vetných členov a viet

Vyučovacie formy a metódy: vyučovacia hodina v bežnej triede, frontálne vyučovanie, pojmová mapa

Vyučovacie prostriedky a pomôcky: tabuľa, kriedy – biele i farebné

- Žiaci vytvoria na tabuľu pojmovú mapu zameranú na vetné členy a delenie viet.

REFLEXIA (cca 4 minúty)

Reflexia na hodinu:

Vyučujúci kladie žiakom otázky typu: Ktorá časť hodiny sa vám páčila najviac: úvod, skupinová práca alebo vytváranie pojmovej mapy? Bola práca v skupinách pre vás jednoduchá? Ak nebola jednoduchá, tak čo to ovplyvnilo? Ako by si hodnotil/la prácu v skupine? Priniesla práca v skupine želaný efekt? Zopakoval/la si si učivo o vetných členoch a vetách? Ako si vnímal/la obsah textu, s ktorým si pracoval/la? Priniesla ti práca s takýmto textom aj iný pohľad na problematiku efektívneho využitia pitnej vody? Mal/la by si aj iné návrhy na úsporu pitnej vody?

V závere vyučujúci slovne vyhodnotí priebeh hodiny i prácu žiakov. Nasleduje sebahodnotenie žiakov.

PRÍLOHY

Príloha č. 1: Osemsmerovka

Príloha č. 2: Dva texty na tému Efektívne využitie dažďovej vody ako úspora pitnej vody

Príloha č. 1: Osemsmerovka

E	P	T	A	I	T	S
I	M	E	B	N	Á	L
T	E	M	D	O	P	O
E	N	D	A	T	E	V
V	N	E	L	A	D	E
Ú	Ý	R	K	A	Ž	S
S	Ď	P	S	O	V	N
Á	Z	H	O	D	N	Ý

Príloha č. 2: Dva texty na tému Efektívne využitie dažďovej vody ako úspora pitnej vody

TEXT č. 1

Efektívne využitie dažďovej vody ako úspora pitnej vody

Dažďová voda je všeobecne čistá. Pri jej dopade na strechu alebo na listy stromov, z ktorých následne steká do zbernej nádoby, môže však zachytávať rôzne baktérie, mikroorganizmy či nečistoty. Biologická úprava dažďovej vody je preto prirodzený spôsob, ako vodu zbaviť potencionálneho zápachu, škodlivých látok a usadenín. V domácnosti má dažďová voda mnohé využitia.

Najbežnejší spôsob využitia dažďovej vody je polievanie záhrady. Na čerpanie vody zo suda postačí kohútik na plnenie krhiel a v prípade väčšej záhrady či polievania trávnik je efektívnejšie zaobstaráť si jednoduché čerpadlo, ktoré je postačujúce.

Využitie dažďovej vody na pranie predstavuje výhodu. Takáto voda lepšie rozpúšťa pracie prášky a nezaťažuje ani samotné práčky, pretože je mäkká. Z dlhodobého hľadiska je preto pranie menej nákladné aj z toho dôvodu, že nemusíte kupovať žiadne zmäkčovače vody.

Aj splachovaním miniete značné množstvo vody. Tomu sa však dá jednoducho vyhnúť, pretože stačí použiť dažďovú vodu, ktorá má dokonca tú výhodu, že je mäkká. Vďaka tomu nedochádza k upchaniu WC vodným kameňom, a tak obmedzíme aj používanie silných čistiacich prostriedkov.

Často nám ani nenapadne, aby sme sa zamysleli nad tým, koľko vody pretečie pri zalievaní záhrady úplne zbytočne. Pritom stačí upraviť pár našich návykov, aby sme dospeli k pozitívnej a prospešnej zmene.

(zdroj: internet)

TEXT č. 2

Efektívne využitie dažďovej vody ako úspora pitnej vody

O využívaní dažďovej vody v súčasnej dobe veľa hovoríme. Ide jednak o neustále rastúce ceny vody, ale aj o klimatické zmeny, ktorých následkom je nevyrovnanosť zrážok. Raz teda prší priveľa a následne nastane dlhodobé obdobie sucha.

Musíme však myslieť i na kvalitu dažďovej vody a tú ovplyvňuje aj strešná krytina, pretože odtiaľ následne steká do nádrže či nádoby, a preto si dajme pozor na strechy s eternitom či asfaltom. Voda, ktorá steká po takejto streche, je kvôli riziku uvoľňovania toxických a karcinogénnych látok na použite v záhrade nevyhovujúca.

Pitnú vodu využívame dennodenne na činnosti, pri ktorých ňou doslova mrháme. Kde môžeme pitnú vodu nahradiť dažďovou vodou?

Napríklad na splachovanie WC minieme v priemere 24 litrov pitnej vody, ktorá len tak poputuje do kanalizácie či žumpy a pritom sa dá nahradiť dažďovou vodou. Využívaním dažďovej vody pri praní je možné ušetriť naozaj nemalé peniaze a zároveň šetriť aj životné prostredie. Realizácia pri oboch prípadoch úspory si však neraz vyžaduje náročnejšie stavebné úpravy, ktoré pozostávajú z inštalácie podzemnej nádrže a jej pripojenia na samostatný rozvod vody v dome.

Dažďovú vodu na polievanie kvetov či zeleniny využívajú záhradkári. Dôvodom je šetrenie nákladov za vodu, ale je to aj fakt, že dažďová voda je obzvlášť vhodná. Dokonca pre rastliny a kvety je dažďová voda lepšia.

Dažďová voda neublíži ani našim zvieratám. Dajú jej prednosť pred pitnou vodou z vodovodu, ktorá obsahuje chlór.

Možností na využitie dažďovej vody je veľa, ale na realizáciu je potrebný človek. Robíme to pre prírodu, ktorú máme len jednu.

(zdroj: internet)